

Lukemisoppia

CHRISTIAN WINKLER *Lesen als Sprachunterricht* (Lehre und Übungen). Aloys Henn Verlag. Ratingen bei Düsseldorf 1952. 88 s.

Kun tahdotaan todeta, osaako lapsi lukea, pidetään tavallisesti riittävänä sitä, että hän latelee sujuvasti sanoja peräkkäin. Lukemisen opetuskin pysähtyy usein tähän. Ylimmillä kouluasteillakin, samoin koulun ulkopuolella, lukeminen on monesti yksitoikkoista ja ilmeetöntä. Luetaan sanoja eikä osata menetellä niin kuin luonnollisesti puhuttaessa. Lasten ei alun alkaenkaan ole annettava lukea sanoja, ei edes sanajonoja (Wortblock) eikä pilkkujen erottamia lauseita. Yhtä hyvin lukemisessa kuin puheessa on ratkaisevana kieli-
muotona merkitysaskelma (Sinnschritt), hengitystaukojen erottama kokonaisuus. Tulkittava tekstinsisällisyys (Textsinn) koostuu näistä osakokonaisuuksista. Tältä yksinkertaiselta pohjalta on Marburgin professori Christian Winkler lähtenyt etsimään uusia teitä lukemisen opetukselle. Hän on ensin opettanut aikuisia, myöhemmin antanut näyteopetusta ja ollut yhteistoiminnassa opettajien kanssa sekä pyrkinyt soveltamaan käytäntöön kieliteoreettisia ja -psykologisia pohdintoja, niin kuin hänen laaja kirjallisuusluettelon-
sakin osoittaa. Lopuksi hän on teettänyt äänilevyjä lasten sisälukuharjoit-
uksista saadakseen selvän kuvan lukemisvaikeuksista ja -virheistä. Näin hän on kehittänyt uuden yksityiskohtaisen lukemisopin (Sprechkundige

Leselehre), jollaista ei esiinny edes tunnetussa Erich Drachin teoksessa Sprech-erziehung (josta 1949 on ilmestynyt 11. painos).

Suosittamiensa systemaattisten harjoitusten avulla Winkler sanoo päästävän merkittäviin tuloksiin opetuksessa: lukeminen tulee eläväksi, sen avulla saavutettava tekstin ymmärtäminen tekee tarpeettomaksi suuren osan siitä jälkikeskustelusta ja opettajan selittelystä, joka lukemisen opetuksessa on tavallista, ja, mikä on kaikkein tärkeintä, luketekstien esikuvallinen kieli, siihen lukiessa eläytyminen, perehtyminen ilmaisun rakennemuotojen hahmottamiseen kouluttavat nuoren ihmisen kieltämuodostavia kykyjä. Lukemisen opetuksesta tulee näin kielen opetusta.

Kirjassa on 60 lukuharjoitustehtävää, jotka on valittu Saksan parhaasta kirjallisuudesta alkaen Lutherista.

E. A. S.